

Al centre sota el focus, Ievgueni Prigojin, amb els seus homes de Wagner a Soledar, prop de Bakhmut, al gener. REUTERS

Presoners russos seropositius van al front a canvi d'antivirals

El 20% dels reclutes de les unitats formades per convictes tenen el VIH, l'hepatitis C o la tuberculosi

ANDREW E. KRAMER
THE NEW YORK TIMES
kíiv

A les presons se'ls va privar de tractaments efectius per al seu VIH. Als camps de batalla d'Ucraïna se'ls va oferir esperança, amb la promesa de medicaments antivirals si hi lluitaven. L'estratègia ha funcionat. Al voltant del 20% dels reclutes de les unitats de presoners russos són seropositius, segons estimen les autoritats ucraïneses basant-se en les taxes d'infecció dels soldats capturats. El front semblava menys arriscat que la presó. "Les condicions eren molt dures", ha afirmat al *New York Times* el Timur, de 37 anys, un soldat rus seropositiu entrevistat en un centre de detenció de la ciutat de Dnipró, al centre del país, que només vol identificar-se pel seu nom, preocupat per possibles represàlies si torna a Rússia en un intercanvi de presoners. Després de ser condemnat a 10 anys per tràfic de drogues,

els metges de la presó russa li van canviar la medicació antivírica que havia estat prenent per controlar el VIH per una altra. El Timur temia que no fos eficaç, creia que no podria sobreviure una dècada empresonat a Rússia en les condicions en què estava. Al mes de desembre va acceptar servir sis mesos els mercenaris de Wagner a canvi d'un indult i el subministrament de medicaments antivirals. "Vaig comprendre que tindria una mort ràpida o una mort lenta -assegura-. En vaig triar una de ràpida".

El Timur no tenia cap mena d'experiència militar. Li van proporcionar dues setmanes d'entrenament abans que fos desplegat al front. Li van donar un kalàixnikov, 120 bales, una armilla blindada i un casc d'assalt. Afirmar que abans d'enviar els soldats al front els comandaments els advertien: "Van repetir moltes vegades: «Si intenteu abandonar aquest camp, us dispararem»". Els soldats del seu escamot van haver

**Mercenaris
50.000
presoners
s'han allistat
des de l'estiu
amb el grup
Wagner**

de complir una arriscada missió. Els caps van enviar-ne onades, amb poques possibilitats de sobreviure, en un atac als afores de Bakhmut. La majoria van morir el primer dia. El Timur va ser capturat. Unitats d'antics presoners han constituït el gruix de les forces de l'ofensiva sobre aquest estratègic enclavament, que s'ha convertit en una de les batalles més sagnants i prolongades de la guerra.

Els malalts seropositius enviats al front eren identificats públicament. Quan eren capturats pels ucraïnesos, molts portaven polseres de goma vermelles o blanques, o totes dues, que indicaven que patien VIH o hepatitis C, dues malalties molt esteses en el sistema penitenciari rus, a més de la tuberculosi. Se'ls feia portar les canelleres ostensiblement com a advertiment a altres soldats en cas que resultessin ferits, encara que no serien necessàriament infecciosos si es tractaven adequadament. La medicació anti-

vírica pot contenir indefinidament el VIH i suprimir el virus fins al punt que una persona no sigui infecciosa. Ucraïna permet als seropositius servir en combat amb l'aprovació dels seus comandants.

"Si una persona està en tractament i no l'atura, el virus pot ser indetectable, pot servir a l'exèrcit, pot treballar i no és perillós per als que l'envolten", afirma la doctora Irina Dija, assessora mèdica de 100 Percent Life, un grup de defensa dels seropositius a Ucraïna. Les polseres suposen un risc per als soldats que les porten. Estan pensades per protegir els altres d'una infecció si el portador pateix una ferida sagnant al camp de batalla. Però la reticència d'altres companys d'armes o metges a exposar-s'hi podria endarrerir els primers auxilis.

Una segona oportunitat

Un altre presoner de guerra seropositiu que ha lluitat al grup Wagner, el Ievgueni, assegura que havia patit una ferida de bala un mes abans que el capturessin, segons el testimoni recollit en un interrogatori enregistrat en vídeo per la intel·ligència ucraïnesa. Havia rebut ajuda mèdica a temps malgrat portar un braçallet vermell, comentava, però va ser tractat en un hospital on, segons la seva opinió, els metges no van tenir en compte la seva malaltia. Altres pacients s'haurien pogut contagiar fàcilment. "No hi havia condicions per als infectats pel VIH. Ens tractaven a tots junts, els sans i els no sans", explica.

Des de l'estiu uns 50.000 presoners s'han allistat per lluitar a Ucraïna, el 10% de la població reclusa, segons Rússia Behind Bars, un grup no governamental que supervisa les condicions de les presons russes.

El VIH, l'hepatitis C i la tuberculosi són freqüents a les presons i colònies penals russes. Al voltant del 10% de la població reclusa russa és seropositiva, segons Olga Romanova, directora de Rússia Behind Bars. Al voltant d'un terç del total dels reclusos pateixen com a mínim una d'aquestes tres infeccions. A les entrevistes, els presoners de guerra seropositius declaren que només se'ls demanava que fessin flexions davant d'un reclutador per demostrar la seva aptitud física.

El Ruslan, de 42 anys, havia complert un any de condemna d'un total d'onze per tràfic de drogues quan es va unir al grup Wagner el desembre passat. Els medicaments que rebia en una colònia penal no suprimien el virus. Temia per la seva vida. L'any passat va estar postrat al llit durant setmanes a causa d'una pneumònia, i afirma que, després d'unir-se a Wagner, va tenir un lleu atac de pneumònia en un camp d'entrenament al gener. Un mes més tard, va ser enviat a un assalt a Bakhmut i va ser capturat. Es pensava que en qualsevol cas moriria de la seva malaltia a la presó i va acceptar la primera línia del front per una oportunitat de llibertat i tractament. "Si tens una condemna llarga, et dona l'oportunitat de tornar a començar la vida", explica. —